

Kæmpebjørneklo - kend din fjende!

Kæmpebjørneklo (*Heracleum mantegazzianum*) kan kendes på sin karakteristiske lugt og på bladstilkens rødlige pletter og stive hvide hår. Fuldt udvokset, er den i kraft af størrelse og karakteristiske lysende hvide skærme, ikke til at tage fejl af. Den normale højde ligger på 2-3 meter, men planten kan blive op til 4 meter høj. Stænglen kan ved basis være op til 10 cm tyk. Bladene kan blive op til 3 m lange og 1 m brede og de er delt i flere afsnit, der er dybt fligede og savtakkede. Blomsterne er hvide og samlet i skærme. Den midterste skærm kan blive 50 cm i diameter, nogen gange endda mere.

Kæmpebjørneklo er en hurtigt voksende plante, der mange steder danner tætte bestande. Væksten starter meget tidligt og planterne er store inden den omgivende vegetation starter sin vækst. Bjørneklo visner helt ned om vinteren og efterlader jorden bar.

Planten lever i flere år, men dør efter frøsætning.

En bevoksning af Kæmpebjørneklo består typisk både af høje planter, som er 1 år eller ældre og små frøplanter. De høje ældre planter kan både være med eller uden blomster. De små frøplanter står på den bare jord under de højere planter, og de har kun få mindre blade. Frøplanterne er klar til at vokse hurtigt så snart en chance byder sig, fx hvis de større planter slås ned.

Alle plantens dele indeholder en giftig plantesaft, som kan give voldsomme udslæt hos mennesker.

Kæmpebjørneklo kan kun formere sig og spredes ved hjælp af frø.

Planten er selvbestøvende, hvilket betyder, at der kun kræves et frø for at etablere en bestand. En plante sætter i gennemsnit 20.000 frø, hvoraf langt størstedelen er spiringsdygtige. Dette betyder, at én plante teoretisk kan blive til millioner af planter - på bare et par år! Heldigvis spredes frøene ikke altid til egnede voksesteder, og langt størstedelen af frøene lander tæt på moderplanten. Frøene kan bevare spireevnen i jorden i mindst 5 år.

Frøene er flade, elliptiske og ca. 1 cm lange. Langs veje, på slåede plæner og åbne pløjemarken kan frøene blæse langt omkring, men de fleste frø spredes kun ringe og bliver indenfor bestanden. Frøene flyder fint i vand, og da Kæmpebjørneklo gerne vokser langs med vandløb, kan den sprede sig langt omkring i større vandløbssystemer og derfra fx ind på vandløbsbræmmer, enge og moser.

Mennesker kan medvirke til spredningen, hvis jord på fx redskaber, maskiner eller fodtøj indeholder frø og der er desværre alt for mange eksempler på at bekæmpelsestiltag ved slåning har spredt de eksisterende bestande og skabt nye bestande. Planten kan ikke blomstre det første år, hvor der dannes blade og rødder. Væksten fortsætter hvert år, indtil planten har opbygget næring nok i roden til at blomstre, hvilket normalt sker når planten er 2-3 år. Planter, der bekæmpes ved græsning eller slåning, eller som skygges af andre planter, kan udskyde blomstringen i mindst 12 år.

Planten har en enkelt kraftig hovedrod, en såkaldt pælerod.

Planten dør, hvis roden skæres over under vækstpunktet, der befinder sig umiddelbart under jorden.

Kæmpebjørneklo stammer fra Kaukasus og blev indført til danske botaniske haver i 1800-tallet. Den er tidligere blevet anvendt som prydblade i haver og parker, og har herfra spredt sig til naturen. I dag er Kæmpebjørneklo blevet et besværligt landskabsukrudt, der spreder sig voldsomt på bekostning af de vilde danske plante- og dyrearter. Planten findes i dag stort set alle steder, hvor jorden ikke dyrkes, men den trives især på fugtig, næringsrig jordbund. Frøspredningen er særlig effektiv langs vandløb, søer og veje.

